

Pisont István

korábbi válogatott labdarúgó,
edző

Korábbi magyar válogatott labdarúgó, edző, a Budapest Honvéd FC egykori játékosa. A Honvéddal három bajnoki címet nyert, edzőként pedig megnyerte a Magyar Kupát 2020-ban. Külföldön is hírnevet szerzett magának. A legtöbb sikert Izraelben aratta, ahol csapatával háromszor lett országos bajnok és egyszer kupagyőztes. Harmincegy alkalommal szerepelt a magyar nemzeti válogatottban, valamint ötszörös olimpiai válogatott. Jelenleg utánpótlás-neveléssel foglalkozik. Nős és két gyermeke van.

„Hogyan tudnék még többet tenni? Hogyan tudnék új gondolatokat ébreszteni, hogy ő több legyen, mint volt? A lényege az én személyiségemnek, a jelenlétemnek, hogy az a környezet, ahol vagyok, épüljön.”

Itt ül előttem sok mai felnőtt férfi gyerekkori példaképe. Ott voltam a Puskás Ferenc Stadionban, a legutóbbi sikerednél, amikor vezetőedzőként a Kispesttel kupagyőztesek lettetek. Óriási eredmény, de hosszasan lehetne sorolni az eredményeidet és a sportsikereid. Az egész életed a foci körül forog. De honnan indultál, és hogy tudtál ilyen kiemelkedő karriert befutni?

1970-ben születtem egy cigány családban, ahol öt gyermek nőtt fel együtt. Orosházán születtem, de Gádoroson éltünk. Édesanyám és édesapám ott éltek, ott nőttek fel. Mindketten nagy családból származnak. Édesapámék tízen voltak testvérek, anyuék pedig négyen. Mi is nagy családban nőttünk fel, és elég szegényesen. Ami a legjelentősebb a gyerekkoromban, hogyha nélkülöztünk is anyagiak szempontjából, a szeretet abszolút kárpótolt minket. A tatáméknak nagy telke volt, és két ház volt rajta, a kisebb házban laktunk mi. Nem volt tévénk, nem volt fürdőszobánk, még biciklink sem volt, de szeretet vett körül, és ezért mondhatom, hogy senkivel nem cserélnék.

Már gyerekkoromban sem csak a foci volt az életemben, volt munkám, fel kellett kelni, ellátni a jószágokat. Nagyon sokat vezettem a lovaskocsit. Kimentem a tatámmal kaszálni, és ahogy haladtak, nekem kellett hajtani a lovat. Tízéves koromban viszont elköltöztünk tőlük, nagyobb házunk lett, és egészen központi helyen laktunk. Kőzelebb volt az otthonunk az iskolához, ebből a szempontból jó váltás volt.

És milyen volt az iskola?

Jártam óvodába, végigjártam az iskolákat, ahogy kell. Anyám fogta a kezemet, ahogy az egész családot. Mikor tizennyolc éves lettem, akkor is azt mondta, nem mehetek el másik csapatba, míg meg nem szerzem a szakmámat. Esztergályosnak tanultam. Szobafestő, illetve bútorasztalos szerettem volna lenni, csak nem volt annyira jó a tanulmányi eredményem, hogy oda felvegyenek, túljelentkezés volt, és oda nem tudtam bekerülni.

Az általános iskolában, Gádoroson nagyon szerettek, rengeteg barátom volt. Apu is nagyon jól focizott, emiatt sokan tisztelték, szerették és elismerték. Anyut pedig a munkájáért ismerték el, nagyon sokat vállalt. Fiatalkorában bekerült egy kendergyárba, ahol a sok port nem bírta a tüdeje. Később le is kellett százalékolni. Otthon volt, és mellette még dolgozott, amit tudott. Később a szüleim elváltak, és a családban csak anyu tudott pénzt keresni.

A bátyám tulajdonképpen azért hagyta abba a vendéglátóipari suliját, mert el kellett mennie dolgozni. A családuknak a megélhetéshez szüksége volt a munkájára.

És a foci, hogy jött az életedbe?

A labdarúgás mindig jelen volt az életemben. Édesapám és a testvérei elkezdtek focizni, ők mutatták meg nekünk a játékot. A focipályára több kilométert kellett gyalogolni, hogy a többiekkel focizhass. Összességében teljesen megfertőzött ez a sport. 1978-ban jött az Argentínában rendezett világbajnokság, ami még nagyobb hatással volt rám. Akkoriban nem volt jellemző az, hogy megfogják a gyerek kezét, és kiviszik focizni a pályára. Sőt, amikor megszülettem, apukám már nem játszott. A bátyám még látta őt játszani, de én már nem. Azt mondták, nagyon jó focista volt. Képzeld el, én válogatott lettem, és mégis azt mondták nekünk a faluban, hogy soha nem lesztek olyanok, mint apátok, pedig apu csak a megye kettőben futballozott. Aztán később megtudtam, hogy sok ajánlat érkezett érte magasabb osztályú csapatoktól, nagyon sokan akarták, hogy profi focista legyen. De ő az otthoni világát szerette élni. Mindig azt mondták neki, hogy Csucsá, ha te nem látod a gárdosi templomtornyot, akkor te már rosszul vagy. Mindenki lovaskocsival ment a meccsre, őt kocsival vitték. Ilyen kiváltságai voltak ott, Gárdoson. A lényeg, hogy iszonyatosan jó futballista volt, én talán ezeket a géneket is örököltem. A játék szeretetét viszont biztosan tőle hoztam. A másik szenvedélyem a jószágok voltak. Azt gondolom, ha ott maradtunk volna, és nem lettem volna focista, akkor valószínű, hogy a lovak között élem le az életem.

Hány testvéred van, milyen volt a viszonyod velük?

Öten vagyunk testvérek. A bátyám, a nővérem, én, az öcsém és a húgom. Anyukám szeretne volna, hogy tanuljunk, de a családja nyomást helyezett ránk, hogy dolgozni kellene menni a gyerekeknek, mert már elmúltak tizennégy évesek. A bátyám ennek az áldozata lett. Ő focistaként el tudott helyezkedni. Orosházára ment focizni, és adtak neki munkát is. Raktáros volt a Béke Tsz.-nél, és onnan járt focizni. Az ifjúsági válogatottba is bekerült. Az 1984-es Európa-bajnokságon győztes csapatnak a tagja volt, csak tüdőgyulladást kapott, így nem tudott bekerülni a szűkebb keretbe.

1978-ban, amikor Argentínában volt a világbajnokság, Mario Kempes volt a legnagyobb sztár. A tévében azt láttuk, hogy papírszalagok repülnek a stadionban, konfettik szállnak be a pályára, és ez teljesen elvarázsolt. Jött az 1982-es spanyolországi világbajnokság, ami a mai napig az egyik legjobb világbajnokság-élményem. Fantasztikus olasz csapattal, brazilokkal, németekkel, olaszokkal, mindenki nagyon jó volt, de minket a francia csapat kápráztatott el leginkább. Aztán jött az 1984-es franciaországi Európa-bajnokság. Platiniék fantasztikusak voltak. Mi, magyarok, 1984-ben megnyertük az ifi Eb-t, 1985-ben jött a Videoton sikersorozata, amikor egészen az UEFA-kupa döntőjéig meneteltek, majd 1986-ban a magyar válogatott kijutott a mexikói világbajnokságra. Előtte megvertük a brazilokat itthon. Olyan impulzusok érték az egész futballt, amitől teljes extázisba került mindenki, minden a futballról szólt, mert a magyar közeg nagyon futballbarát volt. Nagyon szerette akkor is a focit az ország, egyszerűen megkerülhetetlen téma volt a futball. Ebben az időszakban kerültem be a serdülő- és az ifjúsági válogatottba.

Elindult egy tehetségkutató program, amely alapján válogatták a gyerekeket. Nekem sikerült a területi, a megyei és a regionális válogatón is túljutni. Edzettem a serdülőkkel, maradtam az ifiedzésen, és a felnőtt csapattal is edzettem, ez körülbelül hat óra edzés. Szóval én naponta hat-nyolc órát töltöttem futballal. A hétvégén segíteni kellett a családnak is. A jószágoknak takarmányt kellett hozni, daráltatni kellett a malomban, a vidéki élet dolgait intézni kellett. Mivel a korosztályos válogatottakba jártam, a faluban a tsz-elnöktől minden alkalomra kaptam 1000 forintot, a válogatott pedig kifizette az utazási költséget. A bátyámnak 3600 forint volt a havi fizetése, én meg az 1000 forintomat odaadtam anyunak. Akkor az nagy pénz volt, mert 9 forint 60 fillér volt a 3 kg-os kenyér. Anyu látta, hogy a fociban tehetséges vagyok, és hogy a bátyám is a focinak köszönhetően kapott munkát Orosházán. Látta, hogy amit apu nem tudott elérni, mert akkor még nem volt pénz a fociban, azt mi elérhetjük. Már az is nagy dolog volt, hogy Budapestre eljutottam a focinak köszönhetően.

Ha a foci nincs az életemben, akkor Orosházára, a piacra nem jutottam volna el, nemhogy Budapestre. Számomra Budapest a világ túlsó vége volt. Rendkívül fontos volt ez a fajta bizalom és kitartás anyu részéről, mert a családja egyfolytában arra biztatta, hogy küldjön minket dolgozni, hiszen ő megszakad a munkában, és így sincs pénzünk. Anyu az utolsó fillért is ránk költötte, bízott bennünk, és támogatta az álmaink valóra váltását. Ezért nagyon hálásak vagyunk neki.

Hogy alakult a további pályafutásod?

Tizennégy évesen a megyei első osztályú felnőtt csapatban játszottam. Voltak megkereséseim innen-onnan, de tizennyolc éves koromig nem mehettem el, mert anyu nem engedett, így addig Gádoroson játszottam. Viszont tizenhét éves koromban volt egy komoly balesetem. Egy szórakozóhelyről mentünk haza a barátommal, és ahogy az úton sétáltunk, egy autó elütött. Én már csak arra ébredtem, hogy anyukám és barátok vesznek körbe. Bekerültem a kórházba, de szerencsére nem tört el semmi másom, csak az orrom. A baleset érdekessége az, hogy tulajdonképpen így szakadt meg a korosztályos válogatott karrierem. Meg voltam hívva egy izraeli tornára, de mire felépültem, vége lett a programunknak. A baleset miatt megtorpant a karrierem, de hál' Istennek nem annyira, hogy abba kelljen hagynom a pályafutásomat. Tizennyolc évesen eljött az a pillanat, amikor választanunk kellett, hova menjek. Akkor a bátyám már Békéscsabán focizott, majd Szarvason. Ő hívott Szarvasra játszani, mert ott egy jó csapat jött össze, és akkor jutottak fel az NB II.-be. Ez volt a következő lépcsőfok a pályámon, és ekkor lettem főállású focista. Körülbelül 4-5000 forintot kerestem, és erre jött még rá a prémium. A havi prémiummal együtt 12000 forintot tettem el már az első hónapban, miközben mások munkával 3-4000, maximum 5000 forintos fizetést kaptak.

Aztán bevonultam katonának a Budapesti Honvéddhoz, ott voltam fél évig a teljes bizonytalanságban. Nem tudtam, hogy alakul a jövőm, hiába egy futballcsapathoz jöttem, abban az időben tele volt válogatott játékosokkal a csapat. Nem tudtam, hogy fogok egyáltalán a keretbe bekerülni. Tizennyolc hónap volt a katonaidő, közben fél évig a junior bajnokságban játszottam. A tartalékbajnokságban játszottak azok, akik nem tudtak bekerülni az első csapatba. Ott játszottam fél évig, majd azt hallottam, hogy kölcsön akarnak adni. Elérkezett a téli időszak, amikor jönnek-mennek a játékosok, de kitört a bundabotrány. Nagyon sok játékos érintett volt a csalásokban, és sok játékost megbüntettek, eltiltottak, így kerültem be a csapatba. Az első meccsen Győrben mutatkoztam be, de kikaptunk. A következő meccsen, ami 1989 márciusában, tizennyolc és fél éves koromban volt, a Tatabánya jött hozzánk. Ekkor bekerültem a kezdőcsapatba, és a meccs legjobbja lettem. Azonnal tévéinterjú készült velem, miközben senki nem tudta, ki vagyok. Abban az évben megnyertük a bajnokságot és a kupát is. Az első idényemben úgy berobbantam, hogy az valami eszméletlen. Természetesen akkor nem voltam még meghatározó játékos, részfeladatokat

kaptam csereként, de mindig történt valami körülöttem. A Győr ellen szereztem az első góloom az egyik kupameccsen. Adtam egy nyilatkozatot, és megjelent, hogy cigány származású vagyok, ez pedig lavinát indított el. Rasszista megnyilvánulások zúdultak rám a mérkőzéseken. Borzasztó érzés volt. Gádorosról indultam, ott szerettek engem, biztonságban és nyugalomban voltam. Pestre kerültem az első osztályba, megtettem mindent, megismertek, és akkor jött egy ilyen rasszista megnyilvánulás-sorozat. Nagyon nehéz volt ezt feldolgozni. Nem is tudtam volna ebből felállni, ha nincsenek a játékosársak, az edzők és a szurkolók, akik egészen más rigmust kezdtek el énekelni. „Pisont István a legnagyobb cigányból a legnagyobb király lett.” Érted? A megaláztatásból születik a felmagasztalás. Nem csináltam semmit, csak jól ment a játék. Ha jó vagy, az az ellenfeleknek nem tetszik, és rögtön megtalálják. Egyszerűen így kell megállnod a helyed mint ember és mint cigány.

Gondolkodtál azon valaha, hogy azt mondd, te nem is vagy cigány, és hogy letagadd a származásod?

Képzeld el, hogy Pesten azt mondd, hogy te nem vagy cigány. És akkor otthon mi van? A Jóisten előtt hogy számolsz el? A legfontosabb a Jóistennel való kapcsolatod. Én hívő ember vagyok, és kicsi korom óta ministráltam. Éppen az a lényege a hitünknek, hogy ne tagadjuk meg magunkat. Ebben én végig kitartó voltam. Nem ért otthon sérelem, minket szerettek. Anyu példamutató hozzáállására az is büszke lehetne, aki nem roma. Édesapámat elismerték mint futballistát. Voltak nem roma, magyar barátaim, iskolatársaim, akik mind szerettek. Itt jön az a jelenség, hogy a cigányból lesz a király. A szurkolók felemeltek. A Jóisten gondoskodott arról, hogy a szurkolókat magam mellé állítsam, és azt mondták, hogy a cigány az egy dolog, de a mi királyunk. Pisont István a mi királyunk, Kispest királya, és ez a felmagasztalás fantasztikus volt.

Ennél is volt feljebb, mert 1991 februárjában érkezett a pillanat, hogy meghívtak a válogatottba. Képzeld el, 1988-ban még a megye kettőben voltam, majd három év múlva már válogatott labdarúgó lettem. Ez egy nagyon komoly dolog. Abban az időben, amikor felkerültem a Honvédhoz, a csapatban Disztl Peti, Csuhai Józsi, Csábi Józsi, Cseh Bandi, Sikesdi Gabi, Gregor Józsi, Vincze Píró, Kovács Kálmán, Negrau, Halmai Gabi, Kovács Ervin játszott, de még sorolhatnám a neveket. A válogatottban a Fradiból Lipcsei Peti, Pintér Attila, Fischer Pali, Telek Mancsi, Vácról Nagy Tibi,

Újpestről Eszenyi Dini. A külföldön játszóknak közül ott volt Kiprich és Détári. A nagy sztárok közé kerültem be huszonegy évesen. 1991-ben mentünk Argentínába. Itt megéltem azt, amit gyerekként láttam a tévében 1978-ban: szálltak a konfettik és a papírszalagok. Meghatározóak voltak nekem ezek az élmények, ezek erőt adtak a folytatásra.

Tizenhét éves korodtól felfelé ívelt a karriered. Válogatott focista lettél, külföldre igazoltál, több országban is játszottál. Volt-e kihívás, nehézség a külföldi vagy akár a hazai karrieredben? Előfordult, hogy elkeseredtél és haza akartál jönni, vagy esetleg fel akartad adni a karriered?

Soha életemben nem adtam volna fel a futballt. A labdarúgásban vannak hullámvölgyek. A sérülések megnehezítik a fejlődést. Háromszor eltört a lábközépcsontom a rúgásoktól, és utána ki kellett várnom, újra fel kellett építenem magam, de az, hogy én abbahagyjam, nem volt opció. A legnagyobb csalódásom talán Németországban volt. A németeknél éreztem a legrosszabbul magam. Hároméves szerződést kaptam az Eintracht Frankfurtól, de ott nem tudtam igazán megmutatni magam, ez nagy csalódás volt. Az az igazság, hogy nem volt jó csapatunk, és a leigazolásom körül is sok volt a bonyodalom. Egy hónapig nem tudtam a csapattal edzeni, nem tudtam a megfelelő felkészülést végigcsinálni. Visszatértem Izraelbe, és ott a Hapoel Tel-Avivval taroltunk. Bejutottunk az UEFA-kupában a legjobb nyolc közé. Játshattam Milánóban, a San Siro Stadionban például. Olyan élményekkel gazdagodtam, amelyek ismét boldoggá tettek.

Az ember pályafutása egyszer véget ér. Több országban játszottál, bejártad a világot, fociztál sok helyen. Hogy lehet ebben a közegben családot alapítani?

Amikor focista voltam, már akkor családot alapítottam. Nem lehet megvárni a pályafutás végét, hiszen egyedül nem megy. Kellott egy olyan társ, egy olyan szeretnivaló feleség, akit megtaláltam Ági személyében. Már huszonöt éve vagyunk házasok. Két gyermekünk van, Petra és Patrick. Patrick született előbb, 2000-ben, Petra lányom 2005-ben. Szükségem volt egy társra. 1991-ben ismerkedtünk meg, amikor Pestre jöttem. Már válogatott voltam, és szükségem volt rá, mert a mindennapok magányosak, szomorúak az edzések és a meccsek között. Összejöttem Ágival, és szinte azonnal kaptunk egy külföldi lehetőséget Izraelben. Kiköltöztünk és ott

éltünk. 1998-ban házasodtunk össze, akkor jött el az a pillanat, amikor azt gondoltuk, hogy összekötjük az életünket Isten előtt.

Ági mindig kitartott mellettem a legnehezebb időkben is. Még nem voltunk összeházasodva, de már évek óta együtt voltunk. Izraelben nagyon nehéz idők voltak, mikor Icak Rabin meghalt, és a terrorcselekmények sem könnyítették a helyzeten. Mondtam is Áginak, hogy nagyon veszélyes a helyzet, pillanatok alatt kialakulhat egy komolyabb összecsapás. A külföldi focisták barátnői, feleségei már hazamentek, de ő nem akart. Azt mondta, hogy nélkülem nem megy sehova. Ha háború van és bajban, veszélyben lennék, akkor neki mellettem kell lennie. Ő egy ilyen megértő lány volt, fiatal korától kezdve. Később összeházasodtunk, és jöttek a gyerekek.

Változott az életed, mikor megszületett a fiad?

Természetesen. Harmincéves voltam, Ági pedig huszonhét. Tökéletes időzítés volt. Utána még tudtam focizni három-négy évet. Azok az évek a csúcst jelentették, mert akkor játszottunk az UEFA-kupában, ahol gólt is rúgtam. Hét-nyolc év után úgy éreztük, hogy már haza kell jönnünk. Volt egy olyan tervünk is, hogy kint maradunk Izraelben, lakást is vettünk kint, azt terveztük, hogy esetleg kint maradunk, munkát vállalunk és ott dolgozunk. A gyereknek is jó lett volna, mert Patrick ott járt már óvodába. Teljesen más élet volt. Aztán nem úgy alakultak a dolgok, ahogy elterveztük, mert anyu is betegeskedett már, és 2003-ban hazajöttünk. Anyukám rossz állapotban volt, és minél többet szerettem volna még vele lenni. Szegény 2008-ban meg is halt.

Itt akár be is fejezhetnénk a beszélgetést, mert egy nagyon szép karrier van a hátad mögött, a családi életed is teljes. Ám hazatérésed után itthon alacsonyabb osztályokban még levezettél, majd jött az edzői karrier: egy újabb állomás az életedben.

A futballkarrierem után elkezdtem az edzői képzést. Válogatott játékosként a B-licenyes képzéssel kezdtem, és két évente beiratkoztam az újabb szintre. Ma már megvan a Pro-licensem. A nemzetközi edzői munkához megfelelő képzettséggel rendelkezem.

Megvan a képzettséged, emellett kupagyőztes edző vagy. Az eredmények is magukért beszélnek.

Nagy büszkeség a kupagyőzelem, de büszke vagyok a korosztályos válogatott munkámra is. A Vecsésen töltött időre is jó szívvel gondolok, mert az NB II.-ben hatodikok lettünk. Nagyon jó csapatot hoztunk össze. Utána a korosztályos válogatottal dolgoztam, amellyel Európa élvonalába kerültünk. Voltam kint a világbajnokságon Egyiptomban az U20-as csapattal, ott harmadikok lettünk. Büszkék lehetünk, mert most abból a csapatból tizenhármán jelenleg Marco Rossi keretében is benne vannak. A Honvédnál a felnőtt csapattal együtt dolgoztam, most tulajdonképpen tehetségkutatói feladatkört látok el.

Hogy képzeljük el egy napodat?

Reggel 10 órakor általában bemegyek a Gloriett Sportiskolába, előkészülünk a napi munkára. 11.45-től kezdődik az első dupla testnevelés óra az adott korosztálynak, és egyéni képzést is vezénylünk számukra. Délután 14 órától az általam irányított edzőkkel edzések indulnak, és az U12-től az U16-os korosztályig 19-20 óráig a pályán vagyok. Szinte mindig futballközegben vagyok. Nem vagyok vezetőedző, de az edzéseken részt veszek, és mindenkit látok. A felnőtt foci más világ. Jó érzésekkel jöttem el, biztos hiányozni fog, de most a tehetséggondozással van feladatom. Felkérés esetén megfontolnám, hogy ismét felnőttekkel dolgozzak-e, de le kell előbb-utóbb tisztulnia bennem, hogy a felnőtt vagy az utánpótlásfutball az én utam. A gyerekek nyelvén értek, szeretem őket, jól megy a munka velük. A felnőtt futballban volt eredményem, az is menne, de jelenleg a magyar futballban a bizalom nagyon hiányzik a magyar edzők felé.

Sikeres férfi vagy, sikeres a szakmádban, és sikeres a családi életedben is. Sok tapasztalatod van. Hogy látod, mi a dolga egy férfinak? Mitől férfi egy férfi?

Többféle személyiség, többféle karakter van. Például Szent József férfiként hogy jelenik meg a szemünk előtt? Ő egy egyszerű munkás, asztalos volt, egy alázatos ember, aki mindenben együttműködik Máriával. Dolgozik, és úgy teremti meg a családi összhangot, hogy egyszerre összefogja a családtagokat, és egyszerre teret ad mindenkinek. Vannak Szent József-jellegű

férfiak. Alázatos, nyugodt és bölcs emberként jelenik meg Szent József. Sokan szeretnék – köztük én is – ezt a fajta alázatosságot, bölcsességet megélni, szeretném, hogy olyan legyek, mint ő. Ugyanakkor van bennem egy vezetői karakter is, ami azt mondja, hogy nekem irányítanom, vezetnem kell, harcosnak kell lennem. Ki kell álljak a csapatomért. Következetesnek kell lennem. Nagyon sokrétűek ezek a jellemvonások. És itt van a cigányság. Hogyan jelenik meg a cigányság? A cigány férfilét az egy vezérszerep. Nem roma feleségem van huszonöt éve, aki mindig nagyon együttműködő volt. Nagyon fontos a családukban a cigány kultúra átadása, a hagyományok őrzése annak ellenére, hogy ő egy magyar lány. Mikor hazamegyünk vidékre bármely ünnepkor, megéljük a hagyományokat. Persze nemcsak az ünnepekkor, hanem máskor is. Meg kell tanulnunk, hogyan adjuk meg a tiszteletet egymásnak.

Nálunk még mindig jellemző a nagy családban, hogy ha egy asztalhoz leülünk, akkor a fiúk ülnek le először, a lányok várnak, de természetesen ez már nem olyan, mint régen, már vegyülünk. Összességében érződik a mi családukban az ünnepekkor, hogy a férfiak vannak együtt, de ez nem szigorú szabály. A feleségem melletttem lehet, és a gyerekeim is. Már vegyesen vagyunk, de azért jellemzően a férfiak viszik a témát és a kommunikációt. A nőknek bizonyos értelemben jobban kell alkalmazkodniuk. A roma férfi szerep egy vezető és domináns szerep, de nem teszi alárendeltté a nőket vagy a gyerekeket. Fontos, hogy egy adott beszélgetésnél, mikor a családok összejönnek, mindenki kapjon szerepet. Mindenki élje meg a maga dolgait. Azért jövünk össze a családdal, hogy beszélgessünk. Az is nagyon érdekes, hogy Gádoroson nagyon sok nőnek férfi szerepben kell lennie. Ez nem azt jelenti, hogy a férfiak „papucsok” lesznek, de nem olyan nyitottak a többségi társadalom felé. Elmennek dolgozni a földekre, közmunkát végeznek az önkormányzatnál, vagy egyéb helyeken segédmunkások. A nők viszont a család miatt több kommunikációt folytatnak a közösséggel. Ők tartják a kapcsolatot a többségi társadalommal, és ha kell, az ügyeket is ők intézik. A férfiak hazatérnek, nem vágynak másra, csak nyugalomra és pihenésre. Mindig legyen étel az asztalon, és nyugodt családi háttér. Ez más jellegű férfiszerep, mint régebben volt.

A család olyan közösség, mint a futball, a szeretethez kötődik. Ezért működik jól az én közösségem, mert ezt érzi mindenki. Az építés zajlik, nem a rombolás. A családon belül jellemző a segítőkészség. Ha nem megy valami a munkában, akkor nem úgy fogom fel, hogy büntetem a kollégát,

hanem tanítom. A tanítás jön elő belőlem azonnal. Hogyan tudnék még többet tenni? Hogyan tudnék új gondolatokat ébreszteni, hogy ő több legyen, mint volt? A lényege az én személyiségemnek, a jelenlétemnek, hogy az a környezet, ahol vagyok, épüljön.

Családapaként, hogyan tudod a roma hagyományokat, kultúrát és identitásodat átadni?

A gyerekekben van egy alapvető vágy, hogy magukba szívják azt a kultúrát, amiben élnek. A családi körben a gyerekek belenőnek a családi szokásokba és hagyományokba. A lányom és a fiam kérték, hogy tanítsam meg őket cigányul, hogy tudjanak ők is beszélni. Már értik és egyre jobban tudják a nyelvet. Mi csak cigányul beszéltünk otthon. Akkor váltottunk magyarra, ha olyan is volt a közösségben, aki nem beszélte a nyelvet. Az ünnepek-kor a köszöntéseket is cigányul mondtuk, ami csodálatos volt. A lányom a cigány táncot is műveli, én nem tudok olyan jól cigány táncot járni, mint ahogy ő a női táncot járja. Imádjuk a cigányzenét, hála az Istennek. Az ünnepek alkalmával összejövünk, táncolunk, mulatunk, kis koruktól kezdve ezt látják a gyerekek. Az újabb generációkban mindenki tanulja és szívja magába a kultúrát. Nekünk ez a lényeg. Közben persze tanulnak és képzik magukat, készülnek az élet kihívásaira. A lányom most adta le a szakdolgozatát az IBS-en (International Business School – a szerk.), ahol angolul folyik az oktatás. Patrick még nem döntötte el, hova megy tanulni, de már edzősködik. A feleségem otthon van. Őt úgy tartom, mint egy cigány nőt. Amíg én meg tudom teremteni az anyagi biztonságot és egzisztenciát, amire szükségünk van, addig ő otthon lesz. Mondtam neki, hogy ő úgy fog élni mellettem, mint egy cigányasszony. Áginak nagyon hálás vagyok, és köszönetet kell mondjak neki, mert ő olyan, mint én, megteremti a biztonságot. Nekem nagyon kellett a pályafutásom alatt, hogy tudtam, mikor hazamegyek, otthon van, mellettem van és szeret. Közben éltünk, bejártuk egész Izraelt. Bejártuk a legapróbb zugait Jeruzsálemnek, de nemcsak Izraelben, hanem Belgiumban, Németországban is együtt mentünk mindenfelé, nagyon szeretünk kirándulni. Mi egy olyan világban élünk most is, ami nagyon boldog.

Mielőtt leültünk beszélgetni, tudtam, hogy egy olyan emberrel találkozom, aki sokat tud nekem és az olvasóknak is adni az élettörténetével. Azonban meg kell kérdeznem, hogy egy ilyen nagyszerű pályafutás után van-e benned hiányérzet, és

megérte-e ennyi mindent feláldozni a fociért? Vagy ez fel sem merült benned soha?

Én csak egy dolgot sajnálok, hogy nincs köztünk édesanyám. Ez, mondjuk, nem rajtam múlt. Ez az emberi élet velejárója. Mégis ez az, ami miatt el tudok szomorodni. A pályafutásom csodálatos volt. Talán a válogatottnal sokkal többet el lehetett volna érni nemzetközi szinten. Nekünk nem adatott meg, hogy Európa-bajnokságon vagy világbajnokságon részt vegyünk. Harmincegy meccsem van a válogatottban, egy gólt is rúgtam, de összességében valahogy a nemzetközi szereplés nem jött össze. Jó lett volna még egy domináns, nemzetközi szinten jegyzett csapathoz elkerülni. Az izraeliekkel eljutottam az UEFA-kupában a nyolcaddöntőig. Kiejtettük a Chelsea-t, a Parmá-t, és otthon megvertük az AC Milant. Játszottam a San Siróban, ahol ugyan kikaptunk és kiestünk, de nagy menetelés volt és nagyon nagy élmény.

Volt olyan megkeresésed, aminek köszönhetően közel álltál ahhoz, hogy egy ilyen csapathoz szerződj?

Volt, de ez már a múlt, nem jött össze több dolog miatt sem, így nincs értelme már ezekről beszélni. Többször közel jártam hozzá, hogy jó csapathoz szerződjek egy nagyon színvonalas bajnokságba.

Nagyon jó edzőim voltak, de a legjobb Mezei György volt. Nemzetközi hírédző. Ő lett 1986-ban az év edzője Európában. Amikor megismerkedtem vele, számomra ő maga volt a csoda. Nagyon tudott inspirálni, motiválni, és lehangoló volt, nagyon szerettem őt. Tulajdonképpen az egész pályafutásomat annak köszönhetem, amit tőle tanultam. Iszonyatosan jó volt, és nagyon eredményesek voltunk közösen. Majd jött az edzősködés a korosztályos válogatottaknál. Egyik alkalommal sem jutottunk ki az Eb-re, kétszer is nagyon közel voltunk, de az utolsó meccseken nem volt szerencsénk. Ezek lehetnek fájó pontok. Mégis, ez a pályafutás tényleg nagyon sikeres volt, legalábbis én így tekintek rá. A legbensőbb vágyak, álmok kezdetben nagyon távolinak tűntek, de aztán sorra megvalósultak, és egyre jobban fűtöttek belülről. Milánóban a San Siro hangulatát abszolút megéltam, Argentínára is igaz ugyanez. Ezekre nagyon vágytam, az álmaim voltak, és végül sikerült őket megvalósítani. Az erős benső vágy megvolt, és a Jóisten megadta, hogy beteljesüljön. Két gyermeket szeretnünk volna, egy fiút és egy lányt, ez is valóra vált. Hát nem meszeszerű az élet?

Hogy látod a cigány fiatalok lehetőségeit a profi sportban?

Több példa is van. Vannak, akik úgy érzik, hogy azért nem tudnak bekerülni vagy nem tud a fiuk bekerülni, mert fizetni kell a klubban vagy az edzőnek. A másik példa inkább szakmai és nem érzelemvezérelt. Sokat beszélek az edzőkollégákkal, akik alig várják a tehetségeket. Erre építettem fel az alapítványunkat. Azt mondom, hogy a legtehetségesebbeket oda kell juttatni, ahova valók. A Pisont István Tehetségkutató Alapítványt az öcsémmel és a bátyámmal visszük együtt, a keresztlányom a technikai részét vezeti. A kurátor és elnök az öcsém, Ricsi, az ügyvezető András, én meg a szakmai munkáért felelek. Az lett volna a tervem, hogy a hátrányos helyzetű cigány gyerekeket bevonjuk Tatára. Minden iskola várta volna a gyerekeket, de sajnos a kezdeményezés mégsem tudott elindulni. Nem tudtunk kellő forrást melléteni, és állami finanszírozás nélkül nem működik. A roma fiatalok tehetséggondozását külön kellene támogatni, mert jelenleg ez nincs megoldva. A roma gyerekeknek és fiataloknak van középiskolája, ahol megszereshetik az érettségit és továbbtanulhatnak, mehetnek egyetemre vagy főiskolára. Ott vannak a roma szakkollégiumok és az MCC is jó lehetőséget jelent számukra. Viszont, ha valaki profi focista szeretne lenni, csak a működő akadémiákra mehet, amelyek várják őket, de azért az a tapasztalat, hogy a közösség nem minden esetben nyitott a más helyzetből jövő és hátrányokkal rendelkező fiatalok felé. Az egyik közösség nem fogadja be, a másik meg azt mondja rá, hogy cigány, és ő ezzel nem tud mit kezdeni.

Nem mindenki jön tinédzserként olyan helyről, ahol szerették és elismerték. Akit, ha cigányoztak is az ellenfél szurkolói, akkor a csapata, az edzői és a szurkolók is mellé álltak.

Ezért szeretném – számukra hiteles emberként – megtanítani nekik a szakmát, és segíteni a boldogulásukat. Be tudom hívni őket, meg tudom mutatni nekik az irányt, és ösztönözni tudom őket arra, hogy amit már elértek, azt ne hagyják veszni. Van olyan, aki bejutott az akadémiára, majd azt hallom Gellei Imre bácsitól, hogy „Pistikém, hazament a gyerek”. Felhívom a szülőket, hogy jöjjenek vissza, csinálják, mert tehetséges a gyerek. Miattam vissza is jönnek, de azt mondják, ha még egyszer atrocitás éri a gyereket, akkor nem engedik tovább. Két hét múlva megint hazament a gyerek, és nem is jött vissza. A roma fiataloknak kell egy mentorálás, mert egyszerűen hiába világklasszis tehetség közülük valaki, hiába van benne lehetőség, valamiért lelkileg, mentálisan nem tudják megugrani az

akadályokat. Én ebben tudnék segíteni számukra. Most abból táplálkozik az alapítvány, hogy ezeket a gyerekeket összehívjuk, a legjobbkat bemutatjuk az akadémiai vezetőknél, így könnyebben be tudnak kerülni az akadémiákra. Közben tudom mentorálni is őket, bár sokkal könnyebb és eredményesebb lenne, ha lenne egy saját intézmény erre a célra.

Hatévesen egy cigány gyerek képes két nyelvet megtanulni, mert olyan közegben nő fel, ahol ragad rá a nyelv. Nem hülye. Fel tudja fogni a körülötte történeteket. Van intelligenciájuk, ott van mindenkiben a tehetség, ki kell hozni belőlük. Bármerre járok, én mindenhol ezt hangoztatom. Nekem édesapámtól jött a foci, bár nem tanított soha minket, mégis így alakult. A genetikából, szenvedélyből, a belső érzelmi világunkból, amivel utána le tudod hozni a csillagokat. Én azt mondom, hogy ebben tömegesen van kitörési lehetőség. Mi nem szeretünk magunkban tanulni, de ki szeret? Érezzük, mi az, ami igazán inspirál, ez lehet a zene, a sport, a művészet, illetve ne felejtjük el a tudományokat sem. Az utóbbi időben nagyot lépett előre a cigányság, őszintén mondom, van bennem elégedettség, de még sok dolgunk van, hogy tovább javuljon a helyzet. A futballnak helyet kell hagyni, és engedni kell a gyerekeket focizni. Szegénység van, ezt nem lehet tagadni, különösen az északi és déli határmenti részeken látom elkeserítőnek a helyzetet, de abból ki lehet és ki kell jönni. Erre alkalmas a foci. Hobbiszinten én nem foglalkozom a futballal. Az nem működik, hogy „gyere és focizgassál”. Én meg tudom tanítani mindenre a focival kapcsolatban, képes vagyok rá. Én a legmagasabb szintre tudom segíteni. Csak óriási alázat és rendszer kell hozzá, ami jelenleg nem adott. Minden a játék szeretetéből indul. Ha a játék szeretete megvan, akkor mindent le tudsz győzni, és mindent hajlandó vagy megtenni érte. Ez a legeslegfontosabb.

István, köszönöm a beszélgetést!

Én is köszönöm!